

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kódiratokat visszaadának
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

A nagy harc kezdete.

(—a.) Ami több mint két esztendő óta magva volt minden politikai válságnak, párt- és kormányválságnak, bukásnak és átalakulásnak, s ami a hosszas és folytonos válságok és nagy megrázkódtatás után új politikai helyzetet teremtett Magyarországon: a bankszabadság meghosszabbítása a képviselőház plénuma elé került. Meghuzódott szerényen az előadó kis asztalán az Osztrák-Magyar Bank szabadságának 1917. végéig leendő meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat, az előadó megtartotta ismertető és ajánló előadását és megindult felette a vita.

Két esztendővel oly idegesek voltak a politikai világban az emberek, hogyha Andrássy vagy valamelyik 67-es államférfi csak a folyosón is szóba hozta a bankszabadság meghosszabbítását, olyan zugást idézett az elő, hogy megakadt minden további tárgyalás még bent az ülésteremben. A bankbizottság uralta a helyzetet, később pedig a függetlenségi pártnak az ugynevezett bankcsoportja. Andrássy és Széll, a függetlenségi párt mérsékelt elemei közül Apponyi és Kossuth mindent elkövettek, hogy higgadt megfontolásra bírják őket s rövid bank-

provizóriumot kieszközöljenek, de hiába volt minden.

A közös bank hívei kifejtették a legnagyobb realitáson épült argumentumaikat, hivatkoztak a nemzetközi pénzügyre, a külföld megrendülő hitelére, az uralkodó aggodalmára, hogy mi lesz a katonai és más közös ügyekkel, ha majd a két bank jegyei nem lesznek egyforma értékűek stb. stb. mind nem használt. Majd rákerült a sor a legkomolyabb argumentumra, hogy a király nem járul hozzá a bank szétválasztásához s ennek a következménye a kormány lemondása, a többség és a párt felhomlása lesz, — süket fülekre talált ez is. A bankcsoport vezére csak fujta tovább az ő untig hangoztatott nótáját, hogy 1911. január 1-re meg kell lennie az önálló banknak. Még azt is megpróbálták, hogy engedményekkel bírják rá őket kivihetetlen terveikről való lemondásra, — kilátásba helyezték a készfizetést, meg a közös banknak olyan reformját, hogy a paritás teljesen kidomborodjék annak szervezésében, — ezzel sem lehetett célt érni.

Jött aztán nyomukban a teljes politikai felfordulás és a juniusi választás és most, az ominózus terminus elmúltával itt van a bankszabadság meghosszabbításáról a törvényjavaslat minden

rekompensáció nélkül a Ház asztalán és megindult felette a vita.

Persze most már egészen más körülmények közt. Most már a bankkérdés elvesztette régi nagy jelentőségét. Ez a kérdés is eldőlt — a juniusi választáson. Most már csak a zászló becsületéért, meg esetleg egy kis módosításért fog folyni a küzdelem.

Egy kis módosítás tényleg ráférne a javaslatra. Az 5-ik szakasz, amely tudvalevőleg azt mindja ki, hogyha febr. 15-ig el nem intézi a parlament, akkor eo ipso ex-lexbe lép a szabadság meghosszabbítása, közjogi abszurdum, a magyar törvényhozás ilyen nem ismer.

Más szempontból is szükség lenne némi módosításra, a tekintetben t. i., hogy a közös bankot illetőleg a paritás még teljesebb legyen. De ezen már alig lehet segíteni, mert a két kormány és a bank ebben a javaslatban megegyeztek.

A vitát Kossuth nagyszabású beszéddel indította meg, melyben határozottan az önálló bank alapján áll. Nemcsak pártja, hanem a Justh-párt is, meg a pártönkivüli függetlenségi is lelkesen támogatták. Az 5. szakasznál pedig Andrássyék és a néppárt is velük tartanak.

Ez annak az előhírnöke, hogy a függetlenségi együttesen indulnak a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bankó.

— Alfred Hedenstjern. —

Hosszu vándorlás után egy marhavásáron egy vestergötlandi paraszt tarsolyába kerültem, aki alig hogy hazáért, többi társammal együtt egy fiókba zárt. De a kulcsot nem fordította rá a zárba, mert itt falun még biznak az emberekben, s nem félnék a tolvajoktól. Az én emberem bizalma annyira ment, hogy be sem tettem a fiókot egészen, úgy hogy kedvemre kukucskálhattam ki a keskeny nyíláson.

Új otthonom egészen csinos volt. Tisztaság ragyogott minden butorlaton, s jókedv és munkakedv sugárzott a lakók arcáról, boldog gyermekek ugrándoztak a szobában, s az ablakon illatot kínálva, hajlott be egy virágzó almafa-ág.

Néha-néha azonban, mikor az asszony nem volt a szobában s a gyermekek is künn futkároztak, bejött a paraszt, leült az asztal mellé s

számolni kezdett. Ilyenkor elkomorult az arca s nehéz sóhaj tört fel mellől. Künn vidéken csendült fel az élet, az állatok röhögtek a munkások negatása alatt, de a gazda szemé hiányzott róluk mégis.

Néha mellénk tett egy-egy bankjegyet, s ilyenkor kérges tenyerével előbb szépen kismittott s megolvasott bennünket. De az arckifejezéséről láttam, hogy keveselte értéküket.

Ejszakánként is fel-felnyögött néha.

— Beteg vagy, Carel? — kérdezte ilyenkor a felesége.

— Ah, dehogya! Néha az ember felébred álmából.

Egy rapon aztán, mikor senkise látta óvatosan kivett engemet a paraszt a fiókból, s a zsebébe gyűrt. Fejszóját leakasztotta a szegről, a tűz mellől, s a vállára tette, aztán kiment az udvarra.

— Utánanézek a jószágoknak s a kutat is rendbe hozom! — kiáltotta oda a feleségének.

Futva ment végig a réten, be az erdőbe. Itt egy nagy kő mellett megpihent s megtörölte izzadt homlokát.

— Jó estét, Carel gazda! — szólt valaki mellette borizó hangon.

— Csit! Ne olyan hangosan, hátha valaki meghallhatja.

— Nincs itt egy lélek sem.

— Hát akkor igyál, Jónás!

— Isten fizesse meg. De hát akkor, izé... minek... Csak azt akarom mondani, hé, hogy azt a másik dolgot nem tehettem meg.

— Mért nem, te gézengusz?

— Ne haragudjál. De látod, az nagy bűn volna.

— Ugyan mit beszélsz, hiszen te már lopásért börtönben is ültél!

— Az más volt. Ez még rosszabb. Gondolj a szegény állatokra!

— Hát akkor jól van, eltakarodsz a háztól asszonyostól, gyerekestől, de hamar!

— kiáltott fel magánkivül a dühtől a paraszt.

— Carel gazda! Az Isten áldja meg, ne kívánja a szerencsétlenségemet. Hiszen maga is megteheti azt, amit tőlem kíván.

— Hát nem érted, barom, hogy nekem

Szőnyeg Függyöny Flanel- és utazó takarók. **CZILLÉR IMRE**
 Paplan Linoleum és viasz-vásznak, Brassói és Pinkafői lópakró-
 ezek legnagyobb választéka nagyáruházában
 KELETI-PERZSA-ÉS SMYRNA SZÖNYEGEK.
 Költözés miatt nagyon jutányos árak!

küzdelembe. Így kétségkívül sokáig fogják birni obstrukció nélkül is. Az csaknem bizonyosra vehető, hogy a kitűzött terminusra — február 15. — nem lesz törvény a javaslatból. De a bankszabadság megújítását megakadályozni már nincs módjában az ellenzéknek az ehhez szükséges erőt és többséget elvesztette a választási csatamezőn.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 11.

Náday Lajos alelnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után

Elnök bejelenti a megüresedett bizottsági tagsági helyek betöltése végett a tegnapi ülésen megejtett szavazás eredményét.

Jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, a melybe a következők jegyeztek be interpellációt.

Presszi Elemér: A gyógypedagógiai tanárok státuszrendezése ügyében a kultuszminiszterhez,

Kovács János: A közép Duna szabályozása tárgyában a kereskedelmi miniszterhez és

Abrahám Dezső: A só árának felemelése ellen a kereskedelmi miniszterhez.

Solyomossy Ödön, a véderő-bizottság előadója jelentése után

Praeludium.

Napirend előtt **Polónyi Géza** a házszabályokhoz szól: Felvilágosítást kér az elnöktől, hogy mi képpen fog tárgyalatni az érme szerződésének és a bankszabadságnak meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat, mert szerinte két különálló dologról van szó és az érme szerződést külön kellene előterjeszteni.

Elnök: Kijelenti, hogy a bizottságban együtt tárgyalták a törvényjavaslatot és ebben az alakjában nyújtották be a képviselőháznak. Az érme szerződésre vonatkozó rész a javas-

lat 8-ik szakaszában van és ehhez mindenki, úgy az általános, mint a részletes vita során hozzászólhat és kifejezheti álláspontját.

Következett az érme szerződés és a bankszabadság meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Az előadó.

Wickenburg Márk gróf előadó: Ismerteti a javaslatot és hangoztatja annak előnyeit. Jogunk van — ugymond — önálló gazdasági berendezésre, az önálló bank föllállítására is, de az ország gazdasági helyzete ma a közös bank fönlállítását teszi szükségessé. A bank alapszabályai Magyarországon ugyanolyan kamatlábot biztosít, mint Ausztriában és így sokkal csekélyebb a kamatláb, mintha saját tőkénkire volnánk utalva. Magyarítja a készletek felvételét, ami nem jelent olyan nagy érdeket, mint amilyent annak tulajdonosainak.

Felkiáltások: Hangosabban! nem halljuk!
Wickenburg Márk gróf: Igaz, hogy készletek felvétele magyar érdek, de nem olyan nagy, mintha miatta érdemes lenne Ausztriával összezdörölni.

Wickenburg Márk gróf: Folytatja beszédét és kéri a javaslat elfogadását.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Kossuth beszéde.

Kossuth Ferenc: A magyar nemzet önállóságának első feltétele az önálló bank. Pártja az önálló bank föllállítását követelte és követeli ma is, mert a nemzeti fejlődés csak ezzel biztosítható. Kijelenti, hogy a magyar állam önálló és független állammá való fölépítése iránti küzdelemben az egész függetlenségi párt együtt küzd. A magyar államnak nincs szüksége nagy hatalmi állásra. Azt az óriási költséget, a melyet a mi költségvetésünk, így haladván, tíz év alatt fog produkálni, nem bírja el ez a földművelő ország, mert az tíz milliárdot fog kitenni. Boldog, aki azt hiszi, hogy mi tíz év alatt tíz milliárddal leszünk gazdagabbak. Gazdaságilag csakis az ipar terén fejlődhetünk. Ipart pedig csak az önálló bank által lehet teremteni. A golya is megy előre, az ő helótáival, de mellette gyorsan elhaladnak a gőzösök. Mi is így vagyunk a közös

bankkal. (Tetszés a szélsőbalon.) Százöt millió adósságunk van s így átlag minden emberre 250 korona adósság esik. Ismétli, amit egyszer már mondott, hogy egy új szülött gyermek már 250 korona adóssággal jön a világra. (D: rütség.) Kerkápoly 1872-ben egy jegyzékben a külön álló magyar bankot javasolta. Lónyay is védte Kerkápoly álláspontját. Ha ma az előadói széken ülne Kerkápoly, nem úgy beszélt volna, mint a mostani előadó. Másként gondolkodtak a régi 67-esek (Ellenmondás jobbról.)

A közös bank nem felel meg az ország hitelviszonyainak. Elismeri, hogy a jóakarát, amennyire csak lehet, meg van a bankban, de maga az a tény, hogy az osztrák érdekeket is szolgálnia kell a banknak, kizárja azt, hogy a magyar érdekeket is helyesen képviselje, mert nekünk egészen más érdekeink vannak. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ami érdekeink sokszor ellentétesek az osztrákokéval. Hivatkozik Horn Ede egykori államtitkára, a ki szintén az önálló bankért harcolt és Tisza Kálmánra, a ki politikai pályája elején legalább pro forma meg tudott bukni az önálló bankért. (D: rütség.)

Felkiáltások: Őnök is! (Zaj.)

Kossuth Ferenc: Igen, mi valóságban is megbuktunk . . .

Rakovszky István: Még pedig alaposan!

Kossuth Ferenc: . . . de mindenesetre iparkodni fogunk, hogy a milyen alaposan el-tüntünk, olyan alaposan távozzanak el Őnök is (a jobboldalra mutat) a helyükről, hogy az önálló banknak többé semmi akadályja ne legyen. (Taps a baloldalon.)

Beszéde végén Kossuth határozati javaslatot nyújt be az önálló magyar jegybank föllállításáról.

Rakovszky Béla a néppárt nevében szólalt fel és kijelentette, hogy nem fogadja el a javaslatot. A magyar közéletben nincsen haladás, hanem éppen ellenkezőleg visszafejlődés tapasztalható. Nem viseltetik a kormány iránt bizalommal.

Ezután interpellációk következtek. **Presszi Elemér** a gyógypedagógiai intézetek tanárainak a fizetésjavítását sürgette.

Ezzel az elnök az ülést bezárta.

mértföldekre kell lennem a tüztől, mikor kitör?

— Megtenném, ha az állatok benn nem lennének, de ezt nem bírom.

— Szegény fickó, igyál no, még egy kortyot. De furcsa lenne, ha éjnek idején a tehének meg az ökrök nem állának az ólban! Sőt a lovak is, a reggeli fogáshoz készen . . . Igyál már, no, ne féj úgy a pálinkától!

— Jaj be sokat kinlódnának szegény dögök!

— Ugyan, dehogy! Hiszen egy pillanat alatt megöli őket a füst. Na, ne beszéljünk többet. — Kihuzott engemet a mellényzeleből s megmutatott Jónásnak. — Látod, ez a tiéd, száz koronás, — mondta — s még egyszer ennyit kapsz, ha a biztosító társaság fizetett. Ha pedig nem teszed meg, amit kívánok, holnap kilakoltatlak a pereputtyoddal együtt, s aztán mehatsz a toloncházba, — mert aligha akad más olyan jó bolond, mint én, a ki semmiért odaadja a házat egy ilyen naplópónak.

A Jónás reszkető keze mohón nyult utánam.

— No jó, megteszem hát, csak ne haragudjék. De hátha rajtakapnak!

— Ugyan ki gyanakodna rád? Számár vagy. Igyál, Jónás, igyál!

Szinte árnyékszerűen suhant később tova a remegő, sovány alak a bokrok között. Se jobbra, se balra nem nézett s engemet görcsösen szorongatott a tenyerében.

— Jónás! — szólt mögöttem egy hang a sötétben.

— Ah, Isten! Mi az? Hogy rám ijesztettél Katrin — lihegte, mikor megismerte a feleségét.

— Mi ütött beléd? Jöjj, segíts összeszedni ezt a rőzsét.

Jónás a mellényzelebe dugott engem, aztán lehajolt, hogy segítsen a feleségének. Majd hazament, s otthon a rozoga kis házában, elrejtett engemet a gerendák között, s mikor később mindenki aludt, ismét előmászott s a padláson egy kőrakás alá

dugott. Aztán felriadt álmából, s ordítani kezdett:

— Tűz van! Tűz van!

Ujra elővett aztán engemet s többé le sem mert tenni a kezéből. Egyszer ide, más-kor oda dugott el a rongyai között, s sovány ujjai egyre végigsiklottak rajtam.

Azon az éjszakán sem hagyott el magától, mikor remegve a félelemtől, a tehénistálló eresze alá huzódva, valamit babrált a kezével, a melynek nyomán néhány pillanat alatt lángban állt az istálló. Majd kirohant a mezőre s a fejét beletemette a gazba. De mikor a szegény állatok rémült bőgése a füleikhez jutott, eszeveszetten rohant vissza a lángok közé, s bár a testét már égési sebek borították, ő volt a legbátrabb s kettő helyett dolgozott a mentési kísérletnél.

Délután megérkezett a gazda is utjáról, s mikor elpusztult tehénistállóját meglátta, rettenetes jajveszékélésben tört ki. Lopva azonban Jónásra nézett. És Jónás ájultan esett a földre e pillantás hatása alatt.

— Szegény öreg, nem csoda, ha kifáradt.

Csak még rövid ideig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfüzők és füzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

Előkészületek a mai közgyűlésre.

A pártközi konferencia eredménye.

A mai városi közgyűlés egyik legérdekesebb tárgya lesz kétségtelenül a különböző szakbizottságok megalakítása.

Hogy a dolog minél simábban menjen, a polgárnagy a két párt vezető embereit, ötöt-ötöt pártközi konferenciára hívott össze, amelynek megállapodásait a pártértekezletek tegnap elfogadták.

A függetlenségi pártban csupán az az óhaj merült fel, hogy ha lehetne még abban megegyezésre jutni, hogy a pénzügyi szakbizottságba Moskovits Miksa helyett, aki nem jár az ülésekre, Kelen Bélát választanák be.

Feltűnést keltett továbbá, hogy a Sztaroveszky gyermekórához igazgató választmányából kihagyták dr. Vucskics Gyulát, a választmány legbuzgóbb tagját és Stark Gyulát jelölték helyette.

Nagyjában és egészében azonban a régi tagokat meghagyták az illető bizottságokban s majdnem kivétel nélkül csak azok helyett választottak másokat, akik vagy kimaradtak a jóváhagyásból, vagy elhaltak, vagy elköltöztek.

A pártközi megállapodás a következő:

a központi választmány: dr. Mihály Lajos helyett dr. Molnár Imre;

a jogügyi bizottságba: dr. Halász Lajos helyett dr. Váradi Ödön, Kepes L. Miklós helyett báró Szentkereszthy Zsigmond, Mezey Mihály helyett Medvigy Mihály, Schweiger Ede helyett dr. Adorján Armin;

a pénzügyi bizottságba: Déry János helyett dr. Adorján Emil, dr. Hoványi Géza helyett Székely Sándor, Hlatky Endre helyett Grósz Sándor, Kálmán Ernő helyett Ternyei Antal, Beczkay Lajos helyett Rimanóczy Kálmán;

a közegészségügyi bizottságba: dr. Döri Fe-

Csoda, hogy oda nem égett, hiszen ő tett a legtöbbet köztünk! — mondták a körülállók.

A tűz okát nem lehetett megállapítani, biztosan valami vándorlegény gyújtotta fel.

Jónás, miután a bűnt elkövette, most tetének gyümölcsét is élvezni akarta. Először is Carel gardát akarta megkérni, hogy váltsa fel neki a százkoronást, de nem jutott tovább a kerítésnél. Majd bement a városba, hogy ezt megtegye, de mikor belépett az üzletbe, csak alamizsnát koldult. A pénzt nem merete megmutatni.

Nemsokára beteg lett ezután. Lázt kapott s egyre a tüzzel viaskodó állatok rettenetes bőgését hallotta. A melle beesett egészen. Egy pillanatban a falusi jegyzőt látta az ágya mellett állni. Könyörögve nyújtotta feléje a kezét.

— Én voltam, hát igen. Csukjanak belé! Csak hogy már vége van!

— Hallgass ide, Jónás, — mondta a jegyző — a biztosító társaság 15 korona jutalmat küld neked, amiért olyan derekasan részt vettél az oltás nagy munkájában.

— Nem, nem, ennyiért nem teszem! — szabadkozott Jónás, aki nem volt egészen magánál. — Inkább elmegyek a toloncházba!

— Szegény ember, félrebeszél — sajnálkozott a jegyző. — Katrin, tedd el a pénzt helyette.

Nyolc nappal ezután Jónás meghalt s a jószágos Carel gazda olykor rozskenyeret, tejet és zsírt küldött az özvegynek. De mikor Katrin a Jónás ágyát széjjelszedte, a szalmazsákban egy gyűrött papirdarabot talált s mikor kiegyenesítette, látta, hogy az egy százkoronás bankó. És senkise tudta meg soha, hogyan került az oda.

renc helyett dr. Grósz Menyhért, dr. Kazay Kálmán helyett dr. Kurländer Ede, dr. Konrád Márk helyett Halász Gyula;

a csatornázási bizottságba: Guttman József helyett Tabéry Armin, Hlatky Endre helyett Sztarill Ferenc, dr. Konrád Márk helyett dr. Medvigy Gábor, Mezey Mihály helyett Moskovits Farkas, Rimanóczy Kálmán helyett Schwarcz Izidor, Tátray Sándor helyett dr. Bárdos Imre;

a szünügyi bizottságba: dr. Döri Ferenc helyett dr. Olasz Béla, dr. Halász Lajos helyett Schwarcz Izidor, Hlatky Endre helyett dr. Medvigy Gábor, Mezey Mihály helyett Baróthy Pál;

a villamosfelügyelő bizottságba dr. Döri Ferenc helyett dr. Adorján Emil, Mezey Mihály helyett Rimanóczy Béla;

a vármellenőző bizottságba: Óváry Lajos helyett Fényes Manó;

az igazoló választmányba: dr. Döri Ferenc helyett dr. Adorján Emil;

a kijelölő bizottságba: Reismann Mór helyett dr. Adorján Emil, dr. Hoványi Géza helyett dr. Pácz Sándor, Szokoly Tamás helyett dr. Moskovits József;

a borellenőző bizottságba: Fröhlich János helyett Lukács Géza;

a városi árvaház választmányába: Weisz Károly helyett Halász Gyula;

a gyermekórához választmányába: dr. Konrád Márk helyett Rimanóczy Kálmán, dr. Vucskics Gyula helyett Stark Gyula, Papp György helyett Schwarcz Antal;

a temető felügyelő bizottságba: Kugler Albert helyett Sztarill Ferenc, Papp György helyett Halász Gyula;

a Csesztivő intézet felügyelő bizottságba: Kugler Albert helyett dr. Vucskics Gyula;

a katonai beszállásos bizottságba: Papp György helyett Löwenstein Zsigmond;

az iparoktatási bizottságba: Auspitz Adolf helyett Rimanóczy Béla, Bérczy János helyett Kelen Béla, Farkas József helyett Pásztor Ede, Fröhlich János helyett dr. Rozvány Jenő, dr. Hoványi Géza helyett dr. Medvigy Gábor, Óváry Lajos helyett dr. Pácz Sándor, id. Rimanóczy Kálmán helyett ifj. Rimanóczy Kálmán;

a kereskedő tanácskóla felügyelő bizottságba: Stetner István helyett Breider Armin;

a szépirodalmi és közlekedési bizottságba: Bozóky Béla helyett Tabéry Armin, Beczkay Lajos helyett Siket Traján, Guttman József helyett Rimanóczy Béla, Mezey Mihály helyett Sztarill Ferenc, Papp Miklós helyett Szokoly Tamás.

*

Mindkét párt tegnap este tartott értekezletén tárgyalta a mai közgyűlés tárgysorozatát.

A függetlenségi párthoz tartozó városatyák abban állapodtak meg, hogy a drágasági pótlékokra vonatkozó javaslatoknál tiltakoznak a kérvények tárgyalása ellen s ragaszkodnak ahhoz, hogy bárminemű fizetés vagy pótlék iránti kérelmet mindég együtt, a költségvetés tárgyalását megelőző közgyűlésen bíráljon el a közgyűlés.

A függetlenségi párt megállapodott abban is, hogy az építkezési szabályrendelet tárgyalását későbbre halasszák, mert az új városatyáknak nem lett megküldve a szabályzat s így azt nem ismerik.

A munkapárt úgy az építkezési, mint a lakbér szabályzat tárgyalásának elhalasztása mellett foglal állást.

A vallásalap ellenőző bizottsága.

A hivatalos lap mai száma közli a vallás- és tanulmányi-alap új vezetőségének és tagjainak kinevezését. A régi vezetőség Samassa József egri érsek, gróf Zichy Nándor az elnökség tagjai és báró Rudnyánszky József előadó néhány héttel ezelőtt lemondottak állásukról, mire a király gróf Zichy János kultuszminiszter előterjesztésére most kinevezte az új vezetőséget és az új tagokat.

A vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő és azok kezelését ellenőrző bizottság elnöke lett báró Forster Gyula, társelnöke Vaszary Kolos esztergomi hercegprímás, előadója dr. Hajduska Emil, a Földhitelintézet igazgatója, új tagjai pedig (1910 novemberétől számítandó három évre) Balás Lajos, gróf Csáky Károly, Csernoch János, gróf Csirák Antal, herceg Esterházy Miklós, Hajdin Károly, Lippich Gusztáv, gróf Mailáth József, dr. Nagy Emil, örgróf Pallavicini György, Radnay Farkas és Sággy Gyula.

Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli hogy a kultuszminiszter az alapítványi ügyek előterjesztésével megbízott dr. Boncz Ödön miniszteri tanácsost, Steffanits István közalapítványi ügyigazgatót és Egresi Nagy Sándor számvevőszéki igazgatót az alapítványi bizottsághoz hivatalos minőségükben kirendelte, mint a többi tagokkal egyenjogú tagokat.

A züllött emberekről.

A nagyváradi rendőrség ujév napiától kezdve igen érdekes munkát végez; razzákat tart a bűntanyákon, éjjeli menedékhelyeken, szóval mindenütt, ahol csak bűnnek és erkölcsatlenségnek fészke van. A rendőrség derék detektívjei százzszámra fogdossák össze az idegen helyről idemenekült foglalkozás nélküli embereket, akik napról-napra veszélyeztetik a város közönségének vagyonzbiztonságát.

Az összefogdosott emberek a lehető legvegyesebb társaságot alkotják. A tollas kalapu elegáns, félvilági nőttől kezdve le egész a pálinkás-boltok eltorzult arcu állandó vendégeig képviselve van köztük minden rendű és rangu kétes alak. Akik az emberi erkölcsök mélységeivel szeretnek foglalkozni, igen érdekes tanulmányokra akadnak a rendőrség fogházában ilyenkor razzia után.

Az összefogdosott emberek legtöbbje már a züllöttség legalsó fokán áll, de van köztük olyan is, akinek semmi bűn sem terheli lelkét, de foglalkozás, kereset és lakás híján már arra a lejtőre lépett, ahonnan biztos a Lukás, a bűn feneketlen, kavargó örvényébe...

A rendőrség, mivel a kereset és foglalkozás nélküli emberek csak veszélyeztetik a közbiztonságot; természetesen — kihágási uton jár el a razzia eredményei-vel. A bűnügyi osztály nagyon kutatja, hogy az előállítottak nem követtek-e el valamelyes bűncselekményt, de a kutatás legtöbbnyire eredménytelen marad s így nem marad más hátra, mint a kitiltás (tolvaj nyelven: kimeszelés) és a tolonckocsi, a »jergli«.

A letartóztatott alakok közül kétségtelenül fel lehet ismerni azokat, akik már börtönökben és fegyházakban voltak. Ezek a legnagyobb óvatosság mellett sem tudják elkerülni, hogy beszélgetés közben a tolvaj nyelvet (linkhadnát) ne használják. A tolvaj-nyelv igen érdekes vegyülete a héber, cigány, magyar, német nyelvnek és az ugynevezett »jidis«-nek, a szidó-zsargonnak. A tolvaj nyelv csak pár száz szóból áll, de minden fogalomra van szó, ami csak a »huszonnyolcasok« életében előfordul. Mutatóul egy pár szót a tolvaj-nyelvből ide iktatunk:

A tolvaj, zsebmetsző: rajzoló, a betörő: srenker, a hamiskártyás: zsigás, a pénzhamisító: pitinószos, a pénzváltással csaló: hilorzó, a gyilkos: kaszás, a rendőr: hé, a detektív: kiberer, a csendőr: pacsirta, a toloncház: zri, a pénz-

tárca: matild, az aranyóra: fuksz, a papirpénz: dohány, a besugó: zinkelő, a társ: haver, a becsapható alany: viczes, az ügyes bűnös: hoh, a kés: gatlí.

A tolvajnyelvnek azonban az a hátránya, hogy a tolvaj beszéli és a rendőr érti meg. Az ügyes detektivnek az első dolga, hogy perfekt megtanulja beszélni a bűnösök nyelvét. Ez a »nyelvtudása« biztosítja a detektivnek pályáján a legnagyobb sikereket. A nagyvárad detektívok is perfekt beszélik a tolvajnyelvet. Így van aztán, hogy a kéteshírű kávéházakban, a legelőkelőbb vendéglőkben, színházakban és egyéb nyilvános helyeken akkor fellelkezik a kifogástalan megjelenésű, de egyébként feketelelkű gentlemaneket, mikor ezek a legkevésbé számítanak rá. És a letartóztatásra az ad okot, hogy a szemfüles detektívok kihallgatják, mikor az elegáns »urak« egy betörés terveiről csevegnek — tolvajnyelven.

A nagyvárad razziáknak sajnos »nagy« eredménye volt; több mint kétszázötven embert állítottak elő a rendőrségre, akik közül 180 illetőségi helyére lett már toloncolva.

Az ellenzéki pártok fuziója. Kossuth Ferenc tegnap esti beszéde esemény volt a politikában. Az ellenzéki pártokra frappáns hatást tett a bátor és őszinte megnyilatkozás és a Justh-párt, mely tudvalegüleg kezdetben tartózkodó álláspontot helyezett ki, a beszéd hatása alatt elfogadta Kossuth határozati javaslatát. Elfogadták továbbá a javaslatot a pártonkívüliek is, úgy, hogy összesen mintegy 80 képviselő írta azt alá. A beszéd után az ellenzéki pártok a folyosóra vonultak és élénk eszmecsere folytatta a uzióról. Justh Gyula azonban kijelentette, hogy csak együttműködésről lehet egyelőre szó, de nem az egyesülésről. Okul hosta fel a választói jogot, melyre nézve a nézetek még fölöttébb divergálnak.

Előfizetési felhívás.

Tizenhetedik évfolyamát kezdi meg a **»Tiszántul«**.

Tizenhat évvel mögöttünk, a múltból merített erővel, a jövőbe vetett reménnyel folytatjuk az eddig nem sikertelenül vívott harcot.

Tizenhat év előtt meglehősen közömbös keresztény közönség előtt bontottunk zászlót. Abban az időben a liberalizmus jelszava tartotta lenyűgözve a keresztény közvéleményt s bizony majdnem a pusztába kiáltott az, aki a keresztény Magyarország megmentésére akarta sorakoztatni a közönséget.

Ma már látjuk a veszélyt; nem a szomszéd ég már, hanem a magunk házán szaladnak végig a lángnyelvek. Látja a közönség a tűzveszélyt — de csak egy kis része siet oltani.

A veszéllyel szemben egy segítség van: a keresztény összetartás. S ennek az összetartásnak nincs hathatósabb eszköze a katolikus sajtónál.

Tizenhetedik évünkbe lépve, megelégedéssel konstatálhatjuk, hogy az aivók felszerelésében, a közömbös lelkek fölírásában nekünk is meg volt a magunk része. Most a közönségen a sor, hogy az ellenséggel szemben sorakozzék.

A keresztény Magyarország érdekében bontottuk ki zászlónkat, ennek érdekében kérjük olvasóinkat, támogassanak bennünket tovább is küzdésünkben és szerezzenek minél több hívet lapunknak, melynek nincs más ideálja, mint a keresztény magyarság.

Valaha azt mondták: imádkozzatok és dolgozzatok! *Kaas* Ivor utolsó vezércikkében ezt kiáltotta Magyarország keresztény

közönségének: imádkozzatok, dolgozzatok és sorakozzatok!

A »Tiszántul« előfizetési ára a következő:

Előfizetési árak:

A kiadói hivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ».

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ».

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 ».

A **»TISZÁNTUL«**
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **A kath. kör választmányi ülése.** A nagyvárad katolikus kör választmánya tegnap délután 6 órakor dr. Karácsonyi János elnöke alatt rendes havi ülést tartott. Jelen voltak: Dus László, dr. Hoványi Gyula, dr. Vucskics Gyula, Géczy Lajos, Szilágyi Dózsa, Vattay József, Balázsovich Norbert, Karger Sándor, Bodnár János és dr. Imrik Gusztáv. Az elnök először bejelentette, hogy a Nagyvárad Általános Hitelbank a kör könyvtára javára 20 koronát adományozott. Ezután megválasztották a februári havi közgyűlést előkészítő kandidáló-bizottságot. Egyben elhatározták, hogy a kör február havában táncmulatságot rendez, melynek rendezésére Kelemen Kálmán pénztárnokot és dr. Imrik Gusztáv titkárt kérték fel. Új tagokul vették fel dr. Bochkor Mihály jogakadémiai tanárt és Száhlender Károlyt.

* **Adomány a Menzának.** Dr. Lányi József tinnini püspök 40 koronát adományozott a nagyvárad kir. jogakadémia Menzája javára. A kegyes adományért ez uton is hálás köszönetet mond dr. Bozóky Alajos kir. tan. igazgató.

* **A városi tisztviselők működése.** Pásztor Ede törvényhatósági tag, mint említettük, indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához, amelyben kéri, hogy mondják ki, miszerint a városi tisztviselők a munkásbetegség- és biztosító pénztárnál, mint orvosok nem működhetnek. Indítványát azzal indokolja, hogy a városi tisztviselők hivatalos teendőikkel el vannak foglalva s ennek a rovására esik, ha a betegséglegényezők is működnek s ott is nyugdíjas állást töltenek be. A városi tanács, mint póttárgyat azzal terjeszti a mai közgyűlés elé az indítványt, hogy a közgyűlés a közegészségügyi szakbizottságnak adja ki azt véleményes jelentéstétel végett.

* **Póttárgyak a városi közgyűlésre.** Nagyvárad város tanácsa a ma, csütörtökön, január 12-én tartandó közgyűlésre még a következő póttárgyakat tűzte ki: 45. A tanács jelentése a városi alkalmazottak részére megszavazott drágasági pótléknak előlegkénti kiutalása tárgyában. 46. Oláry Gyula és társai törvényhatósági bizottsági tagoknak indítványa a városi villamos műnél Schlatter Alfréd szakértő közreműködése folytán elért megtakarításról szóló jelentésnek a közgyűlés elé terjesztése tárgyában. 47. Pásztor Ede thb. tag indítványa a tisztviselők betegséglegényező pénztári működése tárgyában.

* **A Nagyvárad Hite bank Takarékos Segély övetkezet** most feloszlott VI ik évtársulatának kiűzetése mai napon megkezdődtek.

* **Kinek van hát igaza?** Annak idején közöltük Nagyvárad város villamostelep-felügyelő bizottságának azon nyilatkozatát, amelyben kimutatják, hogy a városi villamos-telepen az új tüzelési rendszer alapján egy év alatt 42,000 korona megtakarítás éretett el s ezen kedvező eredmény Schlatter Alfréd egyetemi tanár közreműködésének, utasításainak köszönhető. Kőszeghy József városi főmérnök a felügyelő-bizottság ezen megállapításának helyességét kétségbevonta s kérte, hogy a szénfogyasztás s ezzel kapcsolatban a villamos műüzeme szakértők által vizsgáltsák felül. Oláry Gyula és társai törvényhatósági bizottsági tagok indítványt adtak be a törvényhatósághoz, amelyben kéri, hogy a városi villamosműnél Schlatter Alfréd szakértő közreműködése folytán elért megtakarításról szóló jelentések a közgyűlés elé terjesztessenek. A városi tanács a mai közgyűlés elé azon javaslattal terjeszti be póttárgyként az indítványt, hogy tekintettel a városi főmérnök beadványára, a jelentéseket a törvényhatóság adja ki a felügyelő-bizottságnak, azon utasítással, hogy szakértők bevonásával állapítsák meg, miszerint a szénfogyasztás révén mennyi megtakarítás éretett el.

* **A hus- és boritaladó ellen** Kolozs megye törvényhatósága átiratot intézett Bihar megye törvényhatóságához, hogy a hus- és boritaladó ellen hozott és a kormányhoz felterjesztett feliratát pártolja. A felirat bő indokolásban elmondja, hogy ezáltal egyik legégetőbb szociális kérdésünk, az alkoholizmus, nyerne könnyen megoldást, mert a szegény nép, olcsóbban tudván beszerezni a táplálékát, nem volna kénytelen az alkoholizmus romboló karjaiba rohanni, hanem, ha inna is, hát a borhoz folyamodna, melynek sokkal csekélyebb az alkohol tartalma és akkor olcsóbb is lenne. Bizonyos, hogy sok szegény ember nem is azért iszik kezdetben pálinkát, mert olyan nagyon kívánja, hanem azért, hogy a kenyéret magában mégis nem tudván megenni, egy kis pálinkával megcsinálja neki az utját, arra aztán jobban csuszik a kenyér is. De ha olcsóbb lesz a hus, t. i. a husadónak az eltörlésével, akkor a szegény embernek az asztalán is gyakrabban helyet foglalhat a hus és nem kell akkor pálinka, csuszik a hus magától is. Így függ ez a két fogyasztási cikk, a hus és a pálinka össze egymással. De míg a pálinka ront, tönkreteszti a népet, addig a hus erőteljes nemzedéket nevel. Az állam ezért a haszonért bátran lemondhat az első fogyasztási adókról.

* **Pisztolypárbaj Molnár és Szécsi közt.** Az a családi affér, amely már hetek óta foglalkoztatta a közvéleményt, befejezést nyert lovagias uton. Molnár Ferenc és Szécsi Ilés tegnap délelőtt kilenc órakor pistolypárbajt vívtak, sebesülés nem történt és így az ügyet a maguk részéről ilyen módon befejezték. Viszont Szécsi Ilés és Varsányi Irén kibékültek, a művésznő visszatért urához és már be is költözött régi otthonába.

* **A számellenőr tragédiája.** Hanthó István aradi jószágigazgatósági számellenőr néhány héttel ezelőtt hivatalos ellenőrzés céljából kiutazott Lippára, ahol most a Maros vashidját renoválják. A hid egy részén éppen folytak a munkálatok, de elfelejtették odatenni a figyelmeztető lámpát. Hanthó éjszaka nézegette a hid munkálatait, odament arra a helyre, ahol még nem volt megerősítve a hid és bezuhant a Marosba. Segélykiáltását senki sem hallotta meg és a szerencsétlen ember összezúzódva, reggelig eszméletlenül feküdt a sekélyes, jeges vízben. Másnap súlyos betegen egy budapesti szanatóriumba szállították operáció végett. Az operáció azonban nem segített és Hanthó rokonai tegnap táviratot kaptak a budapesti szanatóriumtól, hogy a számellenőr meghalt.

* **Ongyilkos csodagyermek.** Az aradi realiskolának volt tanulója Bayer Leo, egy ottani zongoratanárnő fia. Az iskolában feltűnt nagy zenei tehetsége. Mint 14 éves diák, több aradi hangversenyen is fellépett és mindenütt bámulták gyönyörű cselló-játékát. Anyja kivette az iskolából, beíratta a zene konzervatóriumba, hogy cselló művészsze képeztesse ki. A fiatal zenész az utóbbi hetekben többször ijesztette anyját, hogy öngyilkos lesz. Kötelet vett ki zsebéből és anyja előtt mutogatta, hogy felakasztja magát. Tegnap késő este, mikor egyedül volt a lakásban, végrehajtotta fenyegetését. Csellóját maga mellé tette és az ablak mellett egy szegre felakasztotta magát. A cseléd még este 10 órakor cselló-játékot hallott ki a szobából, de 11 órakor, mikor Bayerné hazaérkezett, fiát már halva találta. Az öngyilkosságot a fiu rendkívüli idegességével magyarázzák.

* **Lopás a szállóban.** Domán Arthur feljelentést tett a rendőrségen, hogy egyik helybeii szállóában levő szobájától, amíg a szobájából pár percre távol volt, ismeretlen tettes az éjjeli szekrényre letett tárcájából 50 koronát kilopott. A rendőrség letartóztatta az egyik szállodai takarítónőt és hetest, miután a lopást csak közösen követhették el.

* **Az alkohol áldozata.** Tegnap délelőtt jelentette Varga Jánosné a rendőrségen, hogy reggel 9 óra tájban, a nála albérletben lakó Alföldi Mihály 62 éves kőműves-segédét szobájában az ágyban fekve halva találta. A meg-ejtett orvosrendőri vizsgálat megállapította, hogy a hirtelen halál oka idült alkoholizmus következtében beállott szívszélhűdés volt. A holttestet beszállították a hulla házba.

* **Elfogott kabátlovaj.** Fischer Mártonné kabátlovaja Dézsi István személyében ben kérekerült. Nevezett a lopást beismerte s azonkívül beismerte azt is, hogy még 4 más kabátot is különböző helyekről ellopott. Mivel az utóbbi időben igen sok kabát-lopás történt, a rendőrség a nyomozást kiterjesztette s valószínű, hogy a bizonyítékok sulya alatt Dézsi még több lopást is be fog ismerni.

* **Rendőri hír.** Kovács Imre bérkocsitulajonos feljelentést tett, hogy a Csengeri u. 22. sz. házának udvaráról ismeretlen tettes 2 lópokrócot ellopott. A nyomozás során megállapította a rendőrség, hogy a lópokrócot Sanyó Mihály lopta el, aki a lopást beismerte.

* **Az osztálysorsjáték** mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10,000 koronát nyertek: 16126 68682.
5000 koronát nyertek: 6234 19709 29715 20934
2000 koronát nyertek: 11557 12783 19443 105189.
1000 koronát nyertek: 3117 46598 51900 81012 87223 93521.
500 koronát nyertek: 2063 6671 11549 13754 14874 19310 19661 20462 20885 22291 25574 29392 31171 31412 32012 37093 37940 40962 43868 46060 46263 49373 49014 54300 54314 57748 57880 59818 62064 62322 65383 69617 70752 71748 74329 78340 84826 85630 93395 94444 94687 94941 95204 99804 101554 104030 104308.

Azonkívül kibuziak 1936 sorsjegyet 130 koronás nyereménnyel. A következő húzás holnap lesz.

* **Magánvizsgára** sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1. szám alatti lakására intézendők.

* **Tombo a tárgyak** és legyezők vételénél felhívjuk Gál Ferenc üzletére a t. olvasóközönség figyelmét.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt bázultulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtunk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

x **A váradi helgyközönséget** közelebbről érdeklő érdekes üzletváltozás hírére vesszük. Flegan Ármin régi, hírneves cég üzletét megnagyobbítani óhajtván, nagy áldozatok árán a több, mint 50 év óta fennálló ifj. Kohn Sámuel-téle üzletet megvette s annak helyén egy világvárosi nagy áruházat kíván létesíteni. Hosszu, fáradtságos munka eredménye lesz ezen áruház, mely méltán fog általános feltűnést kelteni. Az átalakítási munkálatokat nem-sokára megkezdik.

Ne vásároljon

addig mellfűzöt, haskötöt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

x **Csillér Imre** nagyáruházában az egész raktár olcsó eladása hétfőn, január 9 én veszi kezdetét. Felhívjuk olvasóink figyelmét az olcsón beszerezhető cikkekre.

Dr. Bock Ármin

szemorvos

szemészeti rendelőjét

Zöldfa-utca 5. szám alatt

(Leitner-ház, földszint)

megnyitotta.

Védjegyes finom precisiós órák
Schweicz elsőrendű gyáraiból.
Magy. kir. fémjellel ellátott
arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.

Ezüst és chinaezüst evőeszközök
asztaldíszek, tálcák. Menyasz-
szonyi és keresztelési ajándékok.

Finom szemüvegek, hőmérők, légsúlymérők.

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél. — Vasuti órák.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre. Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.
Nagy Sándor-utca 1. szám.

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, far-

sangi toilettek készülnek

Spitzer szalonjában

Rákóczi-ut 3. sz.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea — 08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

**Valódi amerikai
C i p ő k**
és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza
:: czégnél kaphatók. ::

Legelegánsabb és
:-: legmodernebb :-:

fényképek
külföldi tanulmányok és ta-
:-: pasztlatok alapján :-:

Molnár Jenő
(Lojanek utóda) műtermében.

NAGY MEGLEPETÉS
vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükség-
teiket nálam óhajják beszerezni, mert egy bécsi gyár
feloszlása alkalmával nagy tö-
megvásárlást eszközöltem és
abban a szerencsés helyzetben
vagyok, hogy párisi és bécsi mo-
dellek után készült fűzőket gyári
áron alul, 10% engedménnyel
o árusíthatom.

Mérték után készült fűzőim a leg-
jobbakká vannak elismerve, gyorsan
készülnek, legolcsóbbak és legtartó-
sabbak. Mindazokat a birtokomban
levő számos elismerő levél, valamint
a nagyszámú helyi- és vidéki megren-
delőim igazolhatják.

Szíves pártfogásáért esedez
a Szigligeti-színház mű-
IZSÁK LIDIA, vésznőinek fűző szállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.
Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltetik.
Kézmárszky-haskötők mérték után készítettnek.

TANÜGY.

Tanítók módszeres értekezlete. A vármegyei tanító-egyesület központi járás-köre, amely *Bodnár* János elnök vezetésével alatt fölpezdítette a tanítói életet, szombaton délután 5 órakor a községi polgári fiúiskola zenetermében ismét igen érdekes és aktuális művésztét rendez, — melyen *László* Ödön kolozsvári egyetemi tanár fog értekezni a szépírás tanítási módszeréről. Az illető tanár azt állítja, hogy a szépírást minden könnyebb nehézség nélkül bárki könnyen és biztosan megtanulhatja rövid idő alatt; ezt az állítását bizonyítani is kívánja s azért másnap, vasárnap d. e. 8 órakor az elméleti részt gyakorlati előadással fogja kiegészíteni. Ugy a szombat esti, mint a vasárnap délelőtti előadásán a kártyákat, tanúgy barátokat és az érdeklődő közönséget szívesen meghívja ez uton is az egyesület elnöksége.

EGYESÜLETEK.

A Szent László-egylet közgyűlése.
A nagyváradi Szent László menedékház és koldusápoló intézet egyesület január hó 19-én, délután 5 órakor tartja közgyűlését saját helyiségében.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Allandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltek.
Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Gioconda.
Péntek: Testőr.
Szombat: Gioconda.

Gioconda. Ma este újból Ponchielli szin-
dus és dallamos olasz áriái csendülnek fel.
Giocondát adja az énekes személyzet. A hatal-
mas keretű, érdekes mese és a remek mu-
zika bizonyára nem tévesztik el hatásukat és
meleg tetszést, teljes illuziót keltenek.

Testőr. Holnap este Molnár Ferenc pá-
ratlan sikerű színműve, a »Testőr« kerül színre.
Ez a mesés ötletével izgató és költői szépsé-
gek, szellemes ötletek folytonos produkálásával
minden figyelmet folyton ébrentartó szenzációs
játék immár negyedszer megy zsupolt ház előtt.
Holnap estére újból gyönyörű közönség ígér-
kezik.

Trencsek báró. Albini tavalyi nagysikerű
operettje. Trencsek báró vasárnap este az idén
először elevenült fel. A Trencsek báró kitűnő
zeneszámái, kupléi, tréfás és regényes jelenetei
olyan élvezetet és olyan látványosságot nyujt-
nak a publikumnak, amit csak a legkedveltebb
operettek biztosítanak közönségeik számára.
Délután Karenin Anna, az idei szezon nagy
drámaújdonysága kerül repertoárra.

Felhívás a bérlőkörhöz. Az igazgatóság
felkéri a színházi bérlőkörhöz tagjait, hogy
a második bérlői részlet-összeget befizetni szí-
veskedjenek.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Esredévi emlék tér sarok.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TÁVIRATOK.

Az osztrák kormány a király előtt.

Bécs, január 11.

A király ma délelőtt 11 órakor Schön-
brunnban különkihallgatáson fogadta Bilinski,
Haerdtl, Vrba, Dulemba és Pop távozó minisz-
tereket. A lelépő miniszterek ez alkalommal 6
felségének köszönetet mondtak a nekik ado-
mányozott kitüntetésekért. Délelőtt fél 12 óra-
kor 6 felsége a második Bienert-kabinetnek
tovább működő minisztereit, Georgi altáborna-
gyot, Stürgh grótot, Weiskirchner kereske-
delmi és Hochenburger igazságügyminisztert
fogadta audiencián.

Letett antimodernista eskü.

Baltimore, jan. 11.

(Saját tud.) A baltimorei egyházkerü-
let papjai és theologiai tanárai letették
az antimodernista esküt. Az esküt Gib-
bons érsek vette ki.

A pestis.

Pétervár, január 11.

Charbin kínai városrészében százával
hullanak az emberek pestistől. A há-
zakból az utcákra vetik ki a holtteste-
ket s nincs, aki elföldelje. Így aztán
természetes, hogy a járvány rohamosan
terjed és már az európai városrészben
is szedi áldozatait. Fuersidsanban is
pusztít az epidémia. Charbinban két
orosz hivatalnok halt bele. Félt, hogy a
járványt széthurcolják egész Orosz-
országban.

**A dévai rendőrkapitány felfüg-
gesztése.**

Déva, január 11.

A belügyminiszterium által kiküldött
vizsgálóbizottság, amely két nap óta re-
vidálja a dévai rendőrség ügyeit, sza-
bálytalanságokat konstataált és ma délben
Tóth Elemér rendőrkapitányt felfüggesz-
tette állásától.

Kasszafuró joghallgató.

Budapest, jan. 11

(Saját tud.) Nagykőrösről jelentik a következőket: A nagykőrösi községi takarékpénztár egyik szobijában, melyben az ev. református egyház község vagyonát őrizték, a Wertheim-szekrényt ma hajnali 4 órakor megfúrták s abból egy fél millió értékű értékpapírt és 5200 korona készpénzt elvittek. A betörés elkövetésekor az őr gyanus zajt vett észre s figyelni kezdett. Az épületből nem sokára Szivós Ferenc joghallgató távozott.

A rendőrség ezen a nyomon kiderítette, hogy a betörést Szivós Ferenc követte el, aki a takarékpénztár bezárása előtt elbújt az egyik teremben.

Szivós Ferencet a rendőrség letartóztatta. A pénzt és értékpapírokat hiány nélkül megtalálták nála.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

CZAPFALVI JÓZSEF	
mázoló, épület és butorfestő	
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.	
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.	
<p>Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek</p> <p style="text-align: right;">Tisztelettel Czapfalvi József.</p>	
358	

Meghívó.

A „Magyar Bank Részvénytársaság” 1911. évi január hó 19-én, délután 5 órakor tartja Nagyváradon, az intézet tanácstermében

IV. évi rendes közgyűlését

amelyre a t. részvényeseket ezennel t. meghívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése a IV-ik üzleti évről.
 2. Az 1910. december 31-iki zárszámadások, valamint a nyereség hová fordítására vonatkozó igazgatósági indítvány előterjesztése.
 3. A felügyelő bizottságnak a számadásra és mérlegre, valamint a nyereség felosztását illető igazgatósági javaslatra vonatkozó jelentése, az 1910. évi december 31-ével záruló mérleg megállapítása és a nyereség hová fordítására vonatkozó határozathozatal.
 4. A felmentvény megadása az igazgatóság s felügyelő bizottság részére.
 5. Az igazgatóság kiegészítése és felügyelő bizottság választása.
 6. Husz bíráló tanácsos választása.
 7. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1011. évi január hó 9. é.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 12 §-a értelmében minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig saját nevére írt részvényeit szelvényekkel együtt a bank pénztárába letenni.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. — közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása
:: utólérhetetlen. ::

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

„VITOL”

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen. ::

Este a fájdalmas testrészt be-
:: dörzsölendő. ::

Kapható:

az „Arany Kereszt”
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI”
szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Vegyél!**Vegyén!****Vegyünk!****10. 13. és 17.**

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt**Nagyvárad**

Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

Bumbera István

=== papi- és polgári szabó ===
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

MEGHIVÓ.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon ötödik évi rendes közgyűlését

f. évi január hó 21-én, szombaton d. u. 4 órakor Nagyváradon, Rákóczi-ut 9. szám alatt levő üzlethelyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívottak.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. A felügyelő bizottság megválasztása egy évre és az igazgató tanács alapszabály szerinti kiegészítése.
3. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok értelmében a közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban jelentendők be.

Nagyvárad, 1911. évi január hó 12.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésre a részvényesek az alapszabályok 11. és 14. §§-ai értelmében oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy aki azon részt venni és szavazatát érvényesíteni kívánja, nevének álló, vagy a közgyűlést megelőzőleg 4 héttel előbb nevére irt részvényeit az intézet pénztáránál összes még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző harmadik nap déli 12 óráig letenni tartozik.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon zárszámadásai az 1910. évi üzletéről.

VAGYON

Mérleg-Számla.

TEHER

	Összeg			Összeg	
	K	f		K	f
Pénztár készlet	25338	93	Részvénytőke	500000	—
Követelés pénztáraknál	66349	88	Tartaléktőke (ez évi hozzá- járulással 28.000.—)	23500	—
Váltó tárca	2024211	41	Nyugdíjalap	1955	59
Folyószámlák, fedezettel!	363127	42	Betétek könyvecskékre	779520	70
Értékpapír-tárca	12840	44	„ folyószámlán	21881	25
Felszerelések (leírás után 12.100.—)	13500	—	Visszleszámitolás	996296	57
Előre fizetett visszleszámitolási kamatok	8020	78	Hitelezők	132969	48
			Fel nem vett osztalék 400.—		
			„ „ „ kamattérítés 176.81	576	81
			Beszállítandó betét kamatadó	1228	73
			Előre bevett kamatok	14622	—
			1910. évi tiszta nyereség!	40837	73
	2513388	86		2513388	86

NYERESÉG

Veszteség- és nyereség-számla.

VESZTESÉG

	Összeg			Összeg	
	K	f		K	f
Betét kamat	23990	66	Kamat-bevételek:		
Betét kamatadó	2399	06	Váltó- és folyószámlák után	126982	74
Visszleszámitolási kamat	42476	58	Leirt követelésekből befolyt	134	73
Adók és illetékek	5990	91	Értékpapír kamat	320	—
Tiszti fizetések és napibiztosi díjak	16847	94	Jutalékok és egyéb bevételek	14716	13
Házbér, kezelési költségek, nyomtatványok és egyéb kiadások	6028	46			
Leírások	3582	26			
1910. évi tiszta nyereség	40837	73			
	142153	60		142153	60

Nagyvárad, 1910. december 31.

MATHÉSER SÁMUEL
pénztárnok.

LUKÁCS ARTUR
főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

CSÁK MÁTÉ
elnök.

SAS EDE
elnök.

BLEYER JÓZSEF
HANN LAJOS
KELEN BÉLA

Dr. OLASZ BÉLA
REMÉNYI VILMOS
Dr. VÁRADI ÖDÖN

Dr. ÁGOSTON PÉTER
Dr. BÁRDOS IMRE
Dr. ERDŐS ADOLF

JERZSÁK ISTVÁN
SZÜTS IZSÓ
UDVARHELYI BÉLA

GRÓSZ SÁNDOR
vezérigazgató.

A „Magyar Bank Részvénytársaság” 1910. évi zárszámadása.

Mérleg-számla.

VAGYON

TEHER

	K	f	K	f		K	f	K	f
Pénztár készlet			131084	19	Részvénytőke				
Váltótárca			6134297	30	5000 db teljesen befizetett rész- vény á 200 K	1000000			
Jelzálog kölcsönök			391201	70	2500 db új részvény 1911. szel- vénnel á 200 K	500000		1500000	
Törlesztéses jelzálogkölcsönök			277215	72	Tartalékalap*			70048	
Községi kölcsönök			27663	60	Nyugdíjalap			2700	
Lombard előlegek			37190	—	Betétek takarékpénztári könyvecs- kékre és folyószámlára			2946936	71
Folyószámlai adósok fedezet mellett			1519877	30	Hitelezők folyószámlán			506040	19
Értékpapírok			484321	83	Vizleszámított váltók			3656071	—
Ingatlanok			62245	51	Átruházott jelzálogkölcsönök			277215	72
Részvényhátralékosok			50396	—	Átruházott községi kölcsönök			26400	—
Leltári álladék	14000	—			Fel nem vett osztalék			318	—
margittai fióknál	2000	—	16000	—	Átmeneti tételek egyenlege		92339	28726	83
					Nyereség áthozat 1909. évről	11611331		117036	70
					Ez évi tiszta nyereség				
			9131493	15				9131493	15

* Ez évi hozzájárulással 100000 korona.

TEHER

Veszteség- és Nyereség-Számla

JÖVEDELEM

	K	f	K	f		K	f	K	f
Betét, visszleszámítási, részvény és egyéb kamatok			245026	33	Nyereségáthozat 1909. évről			92339	
Tiszti fizetések, üzleti költségek és labbérek			43371	37	Különféle kamatok			406452	01
Adók és illetékek			26557	18	Állami és értékpapír kamatok			15576	66
Leírások			7818	—	Jutalékok és különféle nyereségek			15437	87
Nyereség áthozat 1909. évről	92339				Ingatlan jövedelem			1419	65
Ez évi tiszta nyereség	11611331		117036	70					
			439809	58				439809	58

Kerekes Elek, pénztárnok.

Nagyvárad, 1910. december 31.

Révész Sándor, főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:
Erős Rezső elnök.FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:
Darvassy Lajos, elnök.Dr. Adorján Emil,
Brüder Jenő,
Közszeghy József,
Dr. Kurländer Ede, vezérigazgató.Lukách Géza,
Sztarill Ferenc
Weinberger Lajos,Grósz Ignác,
Hajdu Aladár,Saághy Sándor,
Szilárdy Ernő.

ÉRTESÍTEM

a n. é. közönséget, hogy az

Ifj. Kohn Sámuel

női-divat üzletet megvettem

és azt míg a készlet tart, olcsó

árak mellett árusítom

FLEGMAN

női-divat áruháza.

Alapított 1888.

Bémer-tér.